

12 WERKPROTOCOL GLAD BIGGENKRUID

Glad biggenkruid komt zeer verspreid, in toenemende mate (gemeten in de jaarlijkse reeks Havenscan) in hoge aantallen voor op de Maasvlakte en in mindere mate in Europoort en Botlek. Door de aanleg van Maasvlakte 2 is daar nog een groot oppervlak aan potentieel leefgebied bijgekomen dat momenteel in snel tempo wordt gekoloniseerd.

Glad biggenkruid komt wijdverspreid en plaatselijk massaal voor in halfopen vegetaties in bermen en leidingstroken. Glad biggenkruid is een éénjarige soort die zich telkens opnieuw vanuit zaad moet ontwikkelen en die zowel in voor- als najaar kiemt. Daardoor is behoud en bescherming van Glad biggenkruid veel meer een zaak van het beschermen van een geschikt leef- en vestigingsmilieu dan van de bescherming van individuele exemplaren.

In april 2021 zijn er daardoor wijzigingen doorgevoerd voor de ontheffing in relatie tot ruimtelijke ingrepen, na goedkeuring van de Omgevingsdienst Haaglanden als het bevoegd gezag (voorheen RVO).

Op Glad biggenkruid is het beschermingsregime van artikel 3.10 Wnb van toepassing. Er geldt volgens artikel 3.31 Wnb een vrijstelling voor de verbodsbepalingen bij bestendig gebruik, onderhoud en beheer wanneer aantoonbaar wordt gewerkt conform de goedgekeurde gedragscode. In geval van een ruimtelijke ingrepen dienen werkzaamheden te worden uitgevoerd volgens de eisen in de ontheffing.

Figuur 35. Glad biggenkruid.

12.1 Maatregelen ter bevordering

Braakliggende terreinen en leidingstroken worden extensief beheerd en worden niet ingezaaid. Dit geeft Glad biggenkruid de mogelijkheid om zich op meer plaatsen in de haven uit te breiden.

12.2 Planning werkzaamheden

Tabel 9. Vereiste planning in geval van beschermde situatie planten van graslanden, bermen, taluds en overige terreinen.

JAN	FEB	MAA	APR	MEI	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Een keer per jaar maaien en afvoeren + overige werkzaamheden: september t/m maart (buiten bloeitijd en na zaadsetting – eventueel kan dit per jaar iets verschillen!)											
Bij de planning van de werkzaamheden moet rekening worden gehouden met de tijd die is gemoeid met mitigerende maatregelen om de aanwezige beschermde planten te ontzien (zie onder). Een deskundig ecooloog moet altijd beoordelen of de planning van uitvoering van mitigerende maatregelen gunstig is voor de bescherming van de soort.											
Afwijken van bovenstaand schema is in overleg met een deskundig ecooloog mogelijk.											

12.3 Maatregelen gedragscode bij maaiwerkzaamheden

Terreinen zonder Glad biggenkruid
Voor grote oppervlaktes aan bermen, leidingstroken, taluds en overige vlakke terreinen is een beeldkwaliteitseis geformuleerd. Hierin staat een te behalen norm voor de hoogte van de vegetatie in percelen. Wanneer geen beschermde plantensoorten voorkomen dient nog wel te worden gecontroleerd of sprake is van broedende vogels. Zie die betreffende paragraaf voor mogelijke aanvullende eisen. Indien dit niet het geval is, bepaalt HbR of de aannemer zelf de planning en wijze van uitvoering van het maaiwerk.

Terreinen met Glad biggenkruid
Het markeren van individuele planten en hieromheen maaien is niet toegestaan in het kader van bestendig gebruik, beheer en onderhoud. Deze werkwijze is namelijk niet van toepassing op een soort die zo verspreid voorkomt in het havengebied. Het gehele terrein (logische eenheid in het veld met ruime afstand tot de grens van de groeiplaats) waarin beschermde soorten staan dient in de groene periode gemaaid te worden.
Wanneer vanuit veiligheidsoogpunt en na goedkeuring door HbR twee keer per jaar gemaaid moet worden in plaats van de gebruikelijke één keer per jaar, dan kan dit, mits de gunstige staat van instandhouding van de soort in het havengebied niet in het geding komt (in overleg met een deskundig ecooloog).
Maaiwerk moet worden verricht met schotelmaaier, trommelmaaier of maai balk. Er mag geen klepelmaaier worden gebruikt in deze terreinen.
Na maaiwerk moet men het maaisel 2 tot 3 dagen laten liggen om te drogen. Het maaisel moet binnen 7 dagen na maaiwerk volledig zijn afgevoerd.

12.4 Maatregelen gedragscode bij bestendig gebruik leidingstrook

Geldend voor alle leidingstroken en in alle gevallen
Periodieke werkzaamheden in leidingstroken vallen onder bestendig gebruik, zolang deze van dusdanige schaal zijn dat de leidingstrook niet volledig vergraven wordt.
Te allen tijde moet insporing met zwaar materieel voorkomen worden, inclusief parkeren op de leidingstrook. Bij het graven van een sleuf voor de leiding (onderhoud, vervanging

of nieuwe plaatsen) moet een deskundig ecooloog worden betrokken om te beoordelen wat de impact is. Per leidingstrook kan dit verschillen, afhankelijk van de breedte van de strook die tijdelijk vergraven moet worden.
Na afloop van de werkzaamheden mag er **niet worden ingezaaid**.
Het habitat van een grasland met een open vegetatiestructuur, op droge, voedselarme (=stikstofarme) bodem dient in stand gehouden te worden. Inzaaien zou zorgen dat dit habitat verloren zou gaan en is om die reden niet toegestaan.

Aanvullende maatregelen voor leidingstroken met Glad biggenkruid
Wanneer vooraf gemaaid moet worden, dan dient dit verricht te met schotelmaaier, trommelmaaier of maaibalk en het maaisel <u>dient te worden afgevoerd</u> . Er mag geen klepelmaaier worden gebruikt.
De breedte van de te vergraven strook ten opzichte van de totale breedte van de leidingstrook is bepalend of de bovenste zode apart gezet moet worden of niet. Dit is locatie-specifiek en kan door een ecooloog worden beoordeeld. Doel is dat de duurzame instandhouding niet in het geding komt.
Bij werkzaamheden op leidingstroken moet, indien groeiplaatsen van Glad biggenkruid vergraven moeten worden, de bovenste zode met de planten en hun wortels opzij worden gelegd in overleg met een deskundig ecooloog, waarna men de rest van het graafwerk uitvoert. Na afloop van het werk wordt de zode weer teruggeplaatst als bovenste afdeklaag. Hiermee worden zaden en eventueel overlevende jonge exemplaren teruggebracht in de top laag en blijft het micromilieu beter gehandhaafd.
Na voltooiing van het werk wordt er niet met gras ingezaaid .
In depot zetten van grond met Glad biggenkruid is slechts voor korte duur toegestaan; de bovenste zode die apart gezet wordt moet altijd binnen 3 maanden worden teruggeplaatst. Wanneer dit niet mogelijk is in hetzelfde terrein, zal moeten worden bepaald of in de directe omgeving deze grond met zaadbank van Glad biggenkruid weer uitgestrooid kan worden. Wanneer er voldoende groeiplaats aanwezig is, kan een ecologisch deskundige bepalen of deze maatregel nodig is in die specifieke context, of niet.

12.5 Maatregelen ontheffing bij ruimtelijke ingrepen

Groeiplaatsen worden buiten de werkzaamheden gehouden en zo min mogelijk betreden. Rond de periferie van de groeiplaats moet bij graafwerkzaamheden een beschermingszone met een straal van tenminste 5 meter worden ingesteld waar niet wordt gewerkt. <i>Deze maatregel is voor de duidelijkheid niet van toepassing bij het uitvoeren van het reguliere periodieke maai-beheer buiten de kwetsbare periode!</i>
Men dient ervoor te zorgen dat de groeiplaats voldoende zonlicht kan blijven ontvangen. Toenemende beschaduwning door het planten van bomen of door andere oorzaken moet worden tegengegaan.
Onder begeleiding van een deskundige - wanneer werkzaamheden plaatsvinden binnen de groeiplaatsen van de beschermde soort.
Aanwezige groeiplaatsen worden aangegeven op kaartmateriaal welke te allen tijde op de werklocatie aanwezig dient te zijn.
Bij gebruik van zwaar materieel moeten rijplaten worden gebruikt om te voorkomen dat de bovenste zode kapot wordt gereden en een voedselrijke en voor veel beschermde (en overige) soorten ongeschikte bodem achterblijft.
Indien een (deel van een) terrein met Glad biggenkruid zal verdwijnen, zal een deskundig ecooloog beoordelen of een top laag met Glad biggenkruid moet worden verplaatst naar een nieuwe plek in de nabije omgeving. Het is afhankelijk van de omgeving, of deze

maatregel nodig is, of niet. Een deskundig ecooloog moet dit beoordelen en de details zoals dikte van de af te graven toplaag bepalen.
In depot zetten van een toplaag met Glad biggenkruid mag ten hoogste 3 maanden duren, maar bij voorkeur korter. Een deskundig ecooloog zal hierbij betrokken moeten zijn om randvoorwaarden te bepalen.
Een ecooloog beoordeelt jaarlijks of de hoeveelheid te verdwijnen leefgebied van Glad biggenkruid niet in strijd komt met de lokale gunstige staat van instandhouding. Wanneer via de Havenscan wordt gesignaleerd dat de lokale gunstige staat van instandhouding van Glad biggenkruid in het geding komt, kan niet meer van het SMP gebruik gemaakt worden voor wat betreft ruimtelijke ingreep.
Na voltooiing van het werk wordt er niet met gras ingezaaid.
HbR zal de omliggende openbare ruimte waar HbR het beheer over voert, dusdanig inrichten en beheren, dat ruim voldoende areaal een gunstig milieu heeft voor Glad biggenkruid.

12.6 Overige maatregelen die altijd gelden bij dit protocol

Naast bovenstaande maatregelen, moet ten alle tijden rekening gehouden worden met broedende vogels. Deze mogen tijdens het broeden niet worden verstoord.

Wanneer geen beschermde plantensoorten voorkomen dient dus nog wel te worden gecontroleerd of sprake is van broedende vogels, voorafgaand aan de werkzaamheden. Zie de betreffende hoofdstukken hiervoor.

Voorts dient rekening gehouden te worden met het zorgbeginsel van de Wnb (zie paragraaf 3.2) en met de generieke eisen (zie Hoofdstuk 10).